

Semināra programma

13:30-14:00 „Drošība caur sadarbību – IT drošības likums, CERT.LV, citi spēlētāji” – Baiba Kaškina, CERT.LV vadītāja

14:00-14:30 „IT drošības pamatjēdzieni, lomas un atbildības” – Egils Stūrmanis, CERT.LV attīstības projektu vadītājs

14:30-15:00 „IT drošības risku apzināšana un novērtēšana,” – Vladislavs Minkevičs, LR Finanšu ministrijas Informācijas sistēmu drošības pārvaldnieks

15:00-15:30 pārtraukums

15:30 – 16:00 „Informācijas drošības izglītības programma – darbinieku apmācība” – Egils Stūrmanis, CERT.LV attīstības projektu vadītājs

16:00 – 16:30 „Kā pamanīt drošības incidentu?” – Gints Mākalnietis, CERT.LV IT drošības speciālists

16:30 – 17:00 Jautājumi un atbildes

Drošība caur sadarbību – IT drošības likums, CERT.LV, citi spēlētāji

A decorative graphic consisting of a blue-to-teal gradient background with a white heartbeat line and an orange heartbeat line, both with arrows pointing right.

**Tehniskais seminārs “Esi drošs-1”, 25.04.2012, Rīga
Baiba Kaškina, CERT.LV**

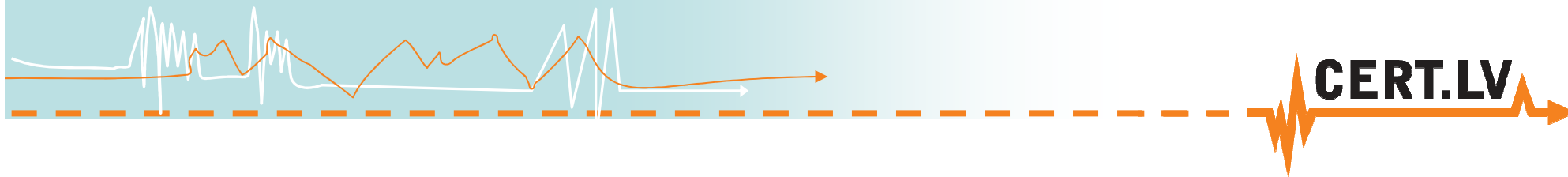
Saturs

- Informācijas tehnoloģiju drošības likums
- Par CERT.LV
- Pienākumi Valsts un pašvaldību iestādēm
- Pienākumi Elektronisko sakaru komersantiem
- Aktuālā situācija Latvijā
- Padomi un palīdzība
- Nākotne

Informācijas tehnoloģiju drošības likums

IT drošības likums

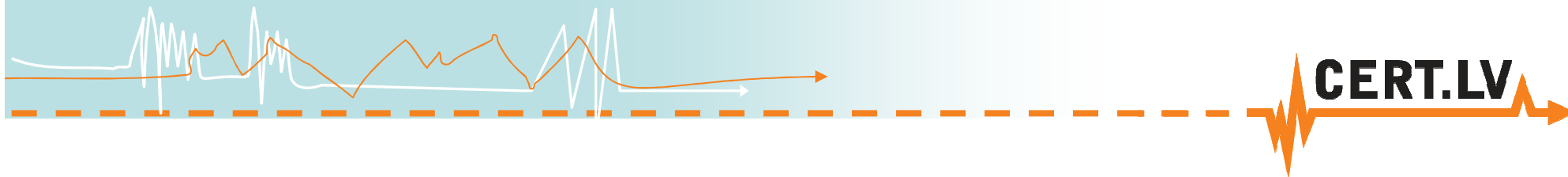
- Pieņemts Saeimā 2010.gada 28.oktobrī
- Stājas spēkā 2011.gada 1.februārī
- Nosaka CERT.LV izveides kārtību
- Saistītie MK noteikumi
  - Kritiskās infrastruktūras drošības pasākumu plānošanu (spēkā no 2011.gada 1.februāra)
  - Elektronisko sakaru tīkla nepārtrauktas darbības nodrošināšanu (spēkā no 2011.gada 1.maija)
- Nosaka Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes izveidi

Mērķis

Uzlabet IT drošības
līmeni Latvijā

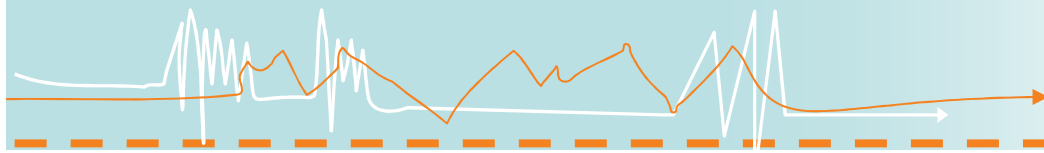

Izveidota

Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija – CERT.LV

Nosaka galvenos

Pienākumus un tiesības:

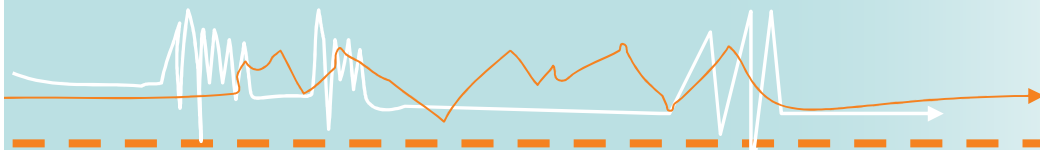
- CERT.LV

Pienākumus:

- Valsts un pašvaldību institūcijām
- Elektronisko sakaru komersantiem

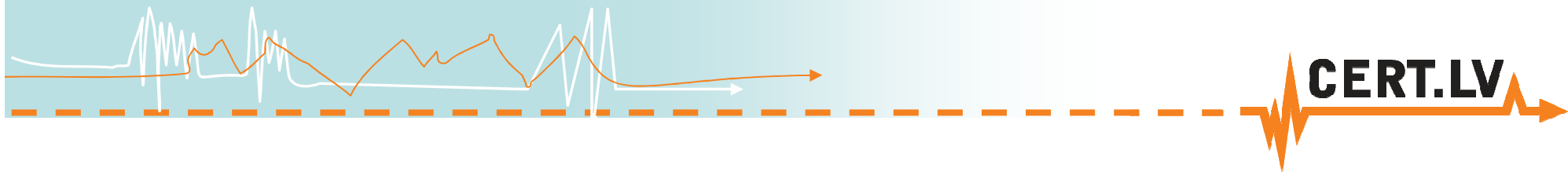

CERT.LV

Par CERT.LV

CERT.LV

- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija
- Misija: “Veicināt IT drošību Latvijā”

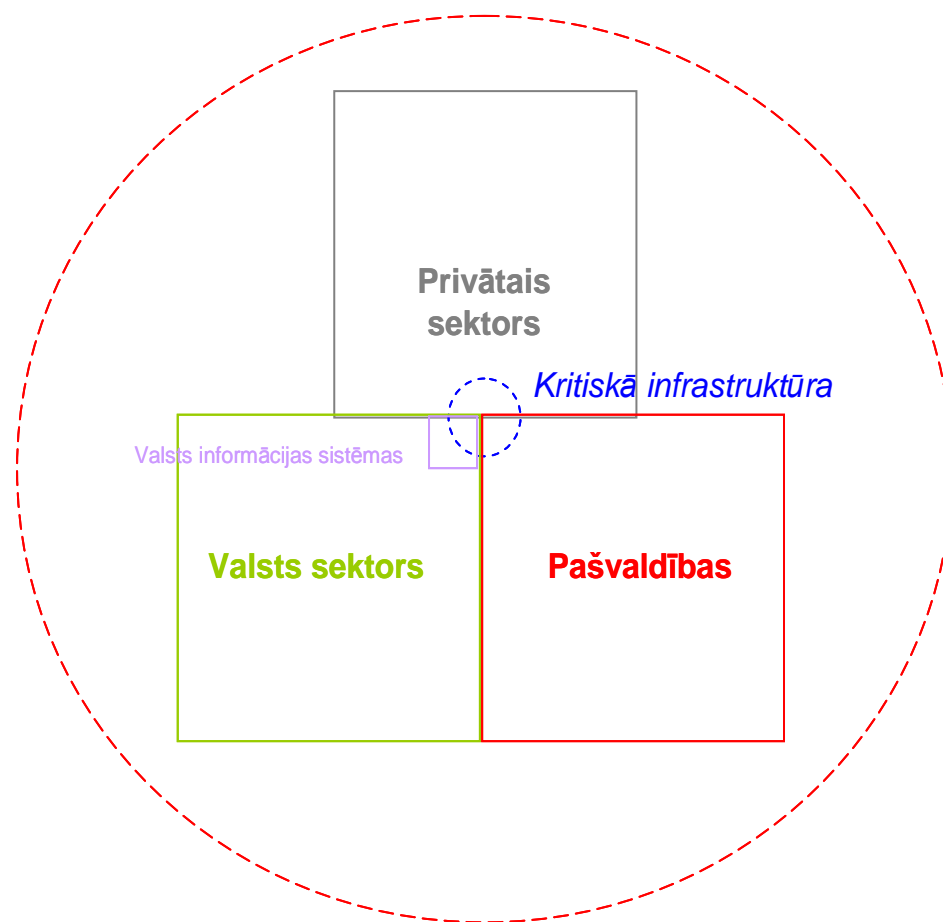
CERT.LV

- Darbojas saskaņā ar “Informācijas tehnoloģiju drošības likumu” kopš 2011.gada 1.februāra
- Darbības uzdevumi un tiesības tiek deleģētas Latvijas Universitātes aģentūrai “Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts”
- Finansēta no valsts budžeta
- Visi pakalpojumi ir bezmaksas

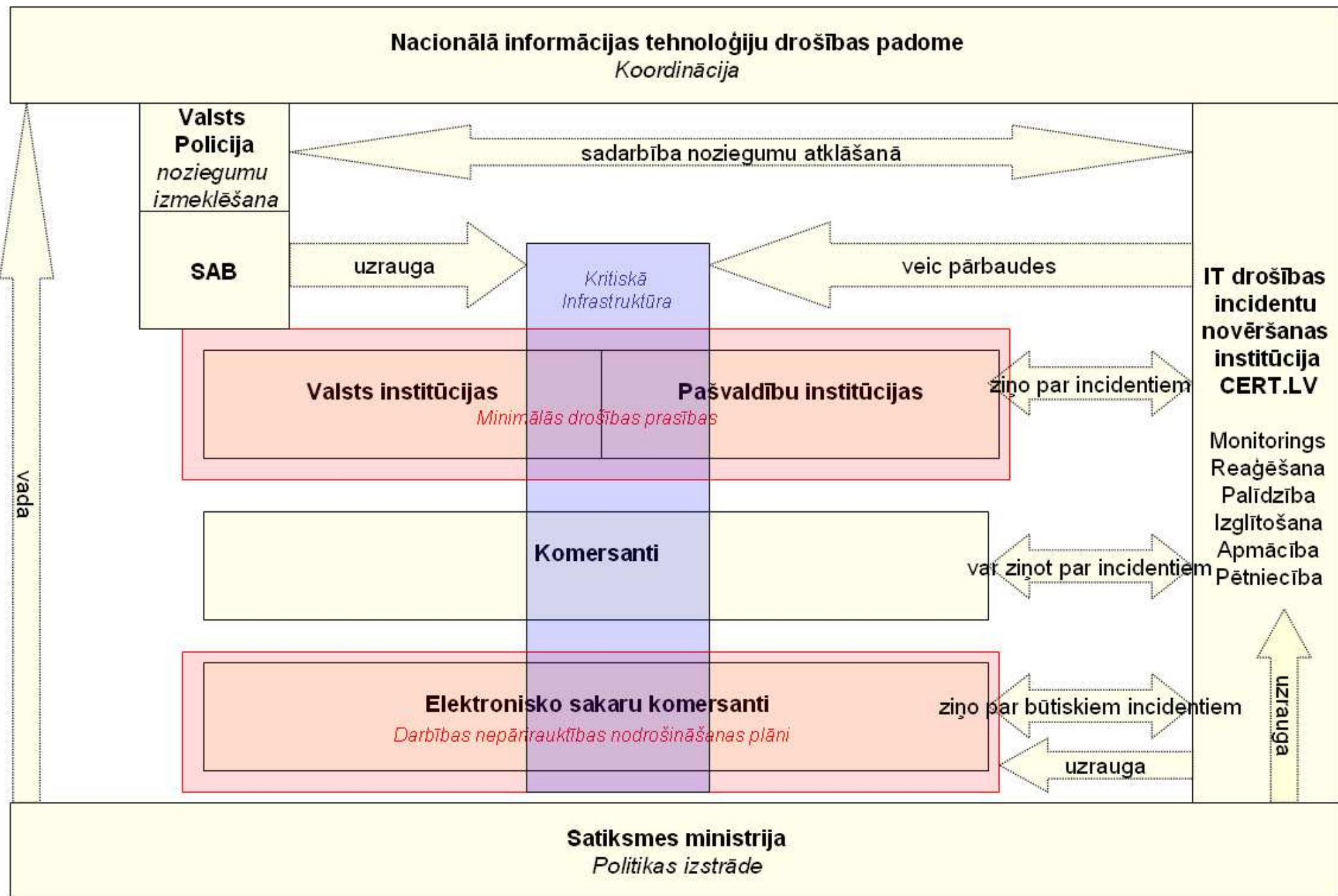
CERT.LV galvenie uzdevumi

- Uzturēt vienotu elektroniskās informācijas telpā notiekošo darbību atainojumu
- Uzturēt sabiedrībai pieejamā veidā atbilstoši aktuālajiem apdraudējumiem izstrādātas rekomendācijas par aktuālo IT risku novēršanu
- Sniegt atbalstu IT drošības incidenta novēršanā vai koordinēt to novēršanu
- Veikt pētniecisko darbu, organizēt izglītojošus pasākumus, apmācību un mācības IT drošības jomā
- Sadarboties ar drošību sargājošām iestādēm
- Sadarboties ar starptautiski atzītām IT drošības incidentu novēršanas institūcijām

CERT.LV kopiena

Latvijas IT drošības sistēmas atainojums – būtiskākie elementi

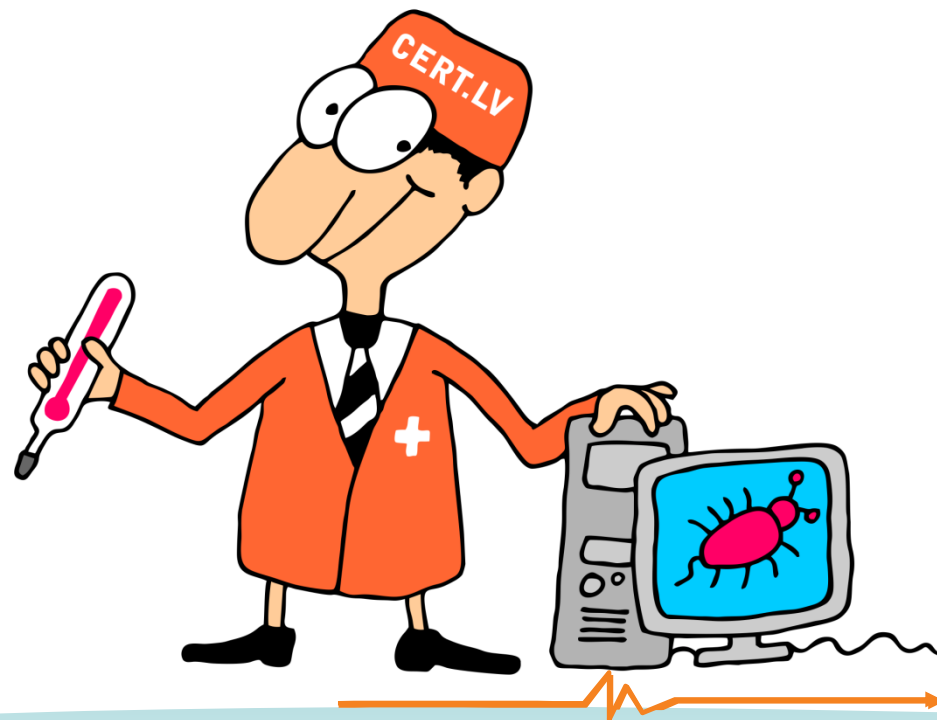

CERT.LV sadarbības

- Valsts un pašvaldību iestādes
- IT Kritiskā infrastruktūra
- Privātais sektors
  - Elektronisko sakaru komersanti
  - Finanšu sektors
- Nevalstiskās organizācijas
- NBS
- Starptautiskie partneri
  - NATO, ENISA
  - Citu valstu līdzīgas institūcijas

Kas ir CERT.LV?

- “Ģimenes ārsts” un “ugunsdzēsējs” e-vidē

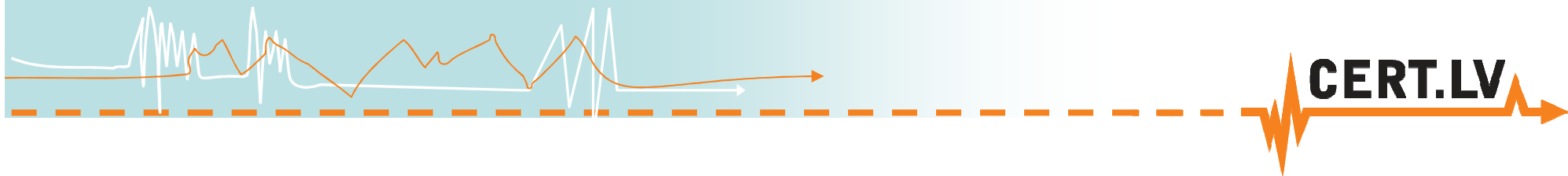
Pienākumi valsts un pašvaldību institūcijām

Valsts un pašvaldību institūciju pienākumi

- Noteikt atbildīgo personu, kura īsteno IT drošības pārvaldību
- Organizēt institūcijas IT drošības pārvaldību
- Informēt CERT.LV incidenta gadījumā
- Ne retāk kā reizi gadā veikt IT drošības pārbaudi un atbilstoši tās rezultātiem organizēt atklāto trūkumu novēršanu
- Apmeklēt CERT.LV organizētu apmācību IT drošības jautājumos
- Veikt darbinieku instruktāžu IT drošības jautājumos

Pienākumi elektronisko sakaru komersantiem

Elektronisko sakaru komersantu pienākumi

- Nodrošināt maksimāli iespējamo pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību
- Iesniegt CERT.LV Rīcības plānus
- Informēt CERT.LV būtisku incidenta gadījumā
- Sniegt CERT.LV pieprasīto informāciju saistībā ar incidentiem
- Pēc CERT.LV pieprasījuma slēgt galalietotājam piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

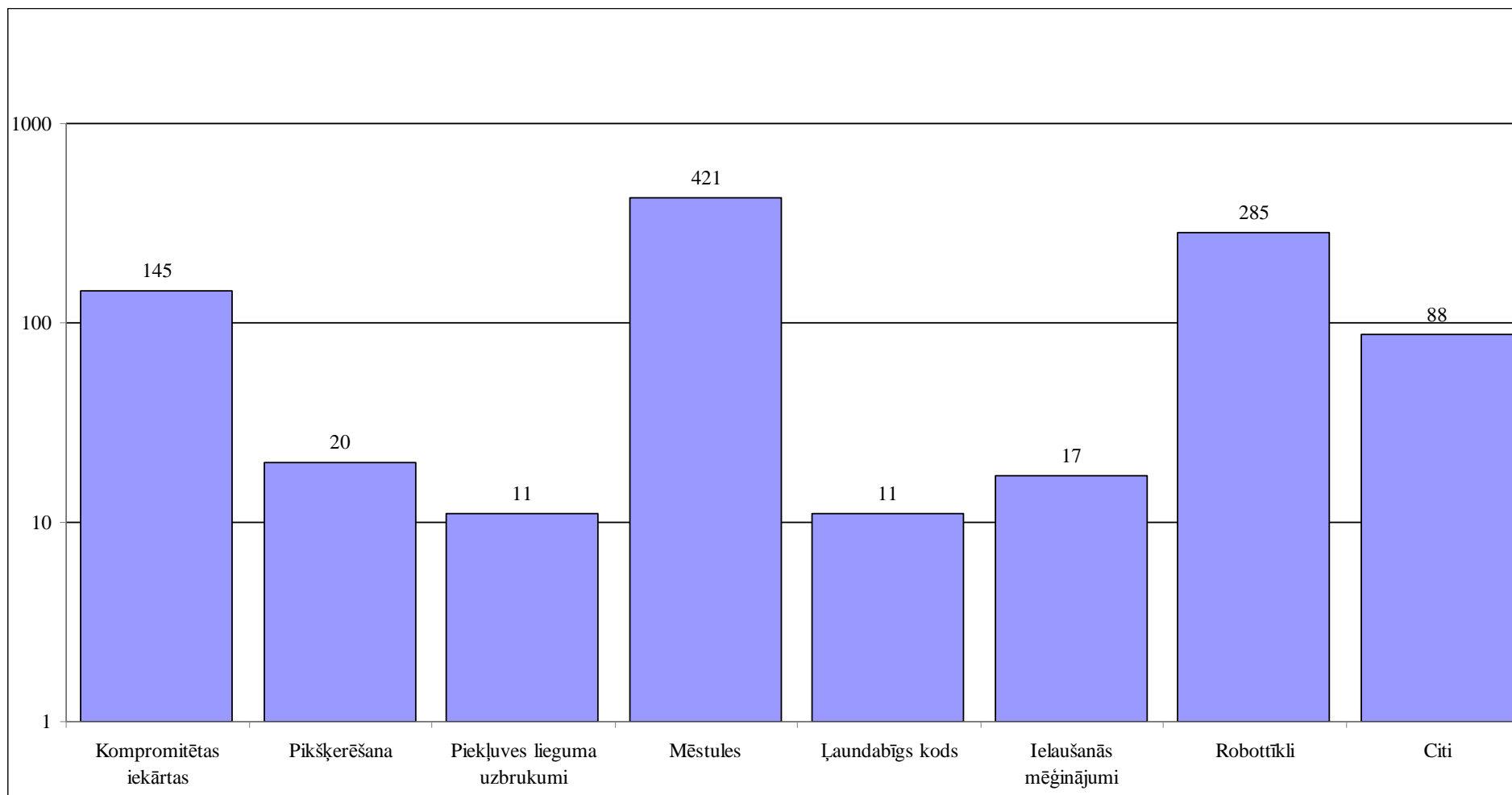
Aktuālā situācija Latvijā

Aktuālā situācija

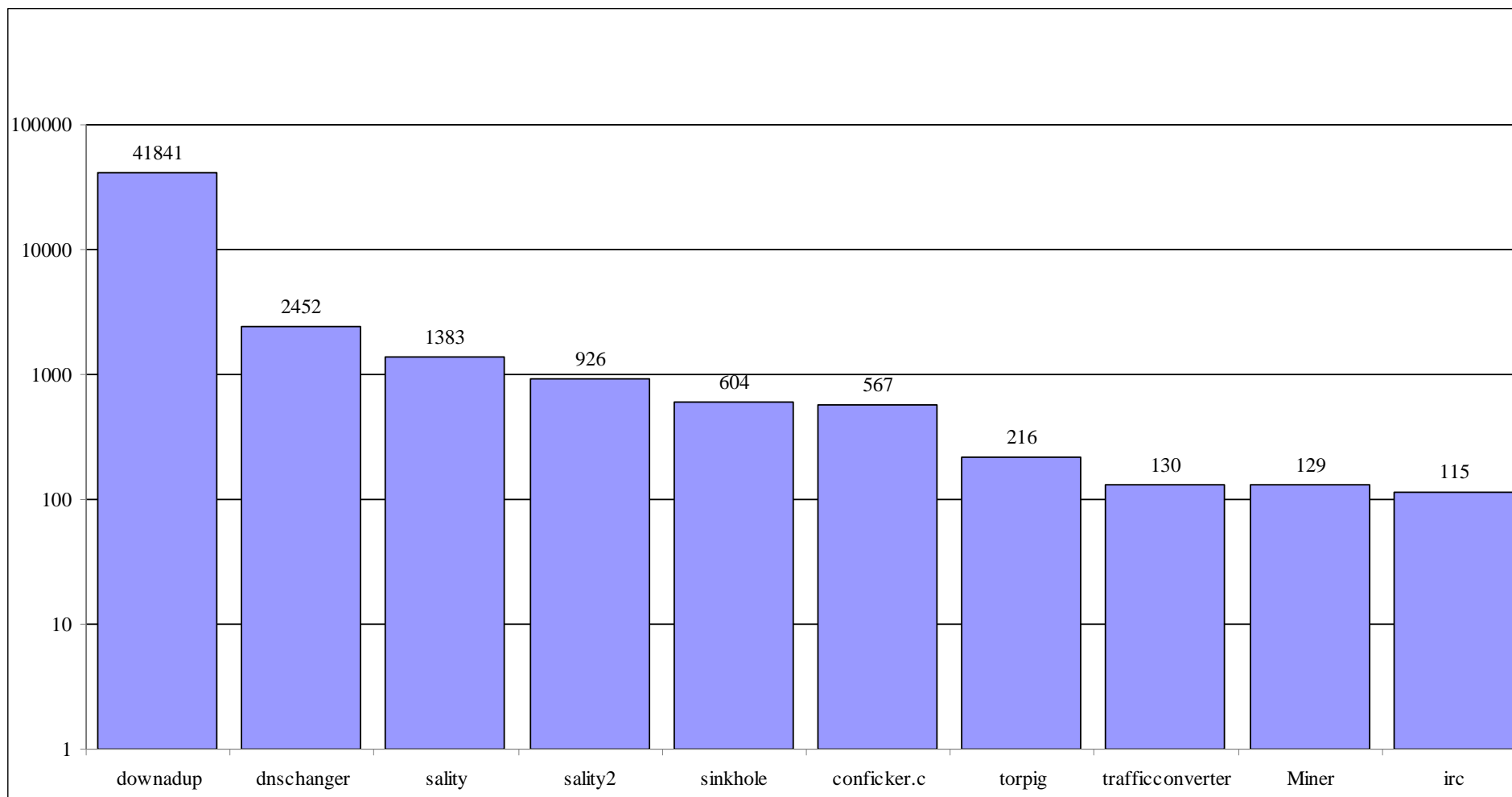
- Milzīgs skaits incidentu ziņojumu katru dienu
- Augstas un zemas prioritātes incidenti
- Sadarbība ar IPS

Augstas prioritātes incidenti – 1.ceturksnis - 998

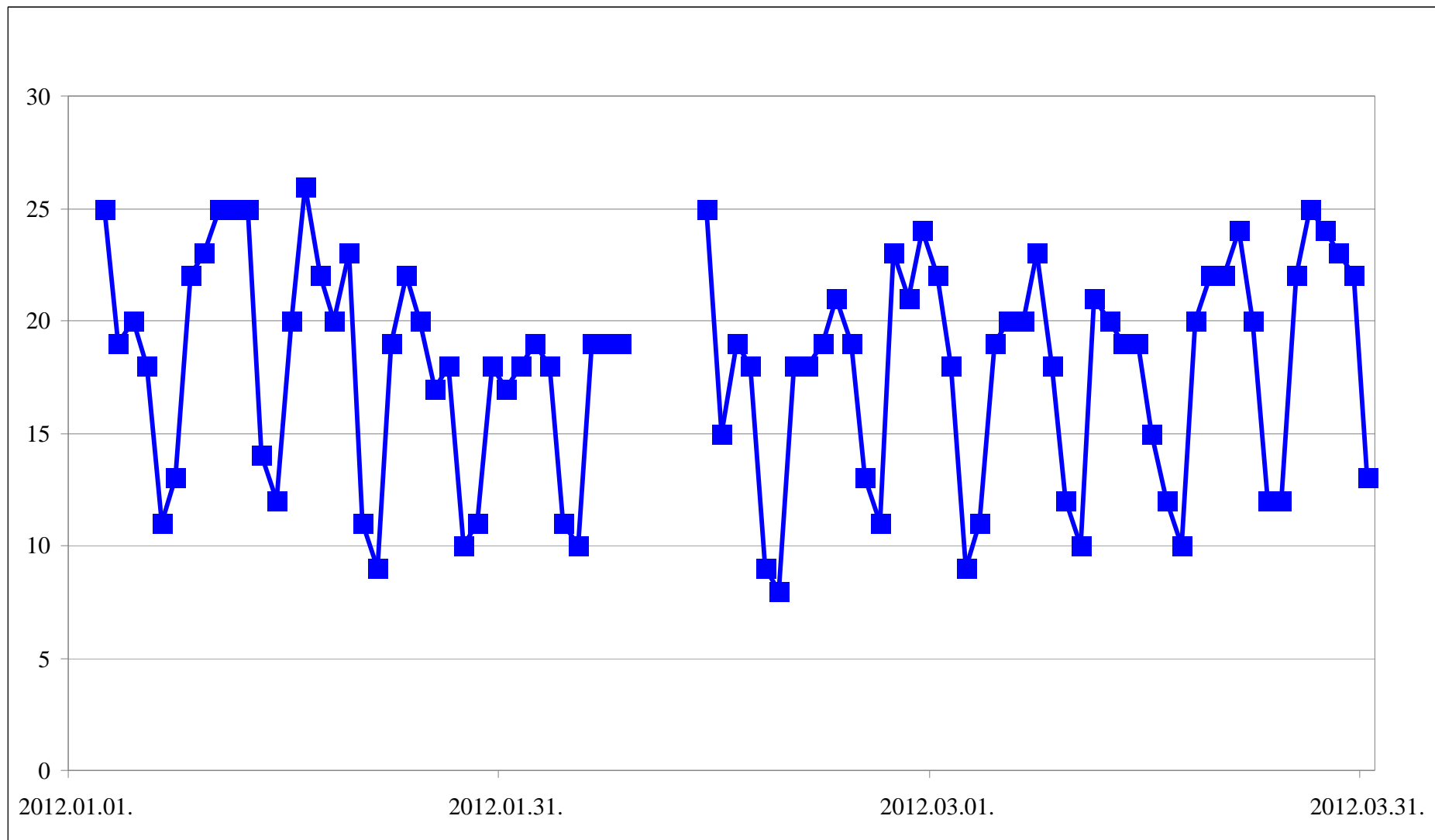
Zemas prioritātes incidenti – 1.ceturksnis – 48841

Infekciju TOP10

Inficētās IP adreses Valsts & pašvaldību iestādēs

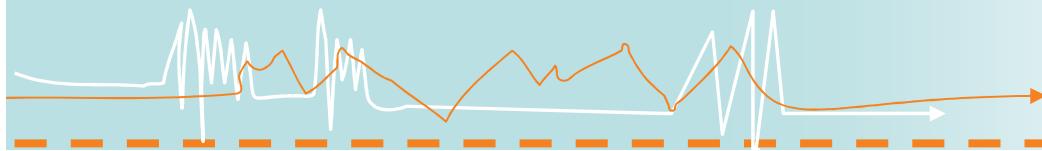

Aktuālā situācija

- Robotu tīklos esošo datoru skaits joprojām liels
- Inficēšanās caur pārlūkprogrammām
- Serveru uzlaušanas, pikšķerēšana, piekļuves liegšanas uzbrukumi
- Uzbrukumi sociāli jutīgos brīžos
- Ļaundabīgās programmatūras izplatīšana

Draudi

- Politiskās situācijas saasinājumi
- Mērķētie uzbrukumi
- Ļaunatūras izplatīšana no uzlauztajām lapām
- Pikšķerēšanas un citu uzbrukumu ticamības palielināšanās

CERT.LV

Padomi un palīdzība

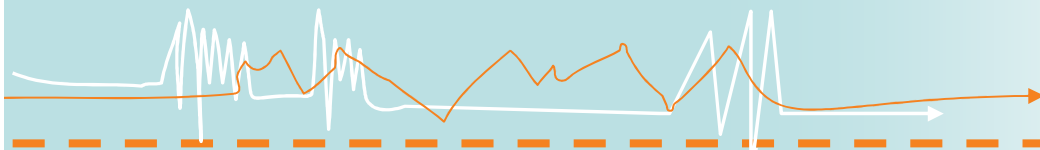

CERT.LV piedāvā

- Palīdzību incidentu risināšanā
- Piemēru darbinieku apmācības programmai
- Piemērus IT drošības dokumentiem
- Informāciju par inficētām IP adresēm un incidentiem
- Reģionālos seminārus

Noderīgi

- Incidenta gadījumā – sadarbība ar CERT.LV
- Pieaugušo izglītošanas portāls www.esidross.lv
- www.atveries.lv – brīvā programmatūra

*Mēs atbildam par savu drošību
informācijas tehnoloģiju laikmetā*

Tēmas

- Ap un par drošību (22)
- Darbā (16)
- Ieteikumu lāde (22)
- Mājās (24)
- Notikumi pasaulē (1)
- Pasākumi un notikumi (6)
- Publiskās vietās (16)

Saišu lenta

- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija – CERT.LV
- LR Satiksmes ministrija
- LV CSIRT iniciatīva
- Net-Safe Latvia Drošāka interneta centrs

Publikāciju kalendārs

aprīlis 2012						
P	O	T	C	P	S	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8

Kāda vīrieša datorā Datorologs uzgājis 110 vīrusus!

Kāds uzņēmējs no Rīgas šodien līdz baltkvēlei nomocījis Datorologu, kurš, cenšoties izārstēt datoru, atradis tajā 110 dažādas bīstamības pakāpes vīrusus...

AKTUĀLIE RAKSTI

2012. gada 23. februāris

1

2012. gada 15. februāris

0

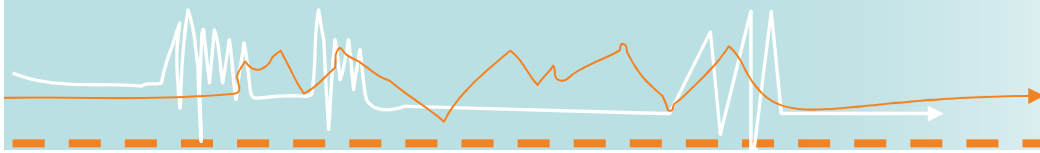
Laipni lūdzam mājaslapā

ESI DROŠS!

Šī mājaslapa ir paredzēta ikvienam, kurš rūpējas par savu datora drošību un savu drošību internetā. Mājas lapu uztur Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT.LV) un tajā informācijas tehnoloģiju speciālisti no LV-CSIRT iniciatīvas grupas sniedz padomus, dalās pieredzē, kā arī ir gatavi atbildēt uz Jūsu jautājumiem par Jūsu datora drošību un Jūsu drošību internetā.

Jaunākie raksti

- Kāda vīrieša datorā Datorologs uzgājis 110 vīrusus!
- Pārbaudi savu datora veselību pie Datorologa!

CERT.LV

*Mēs atbildam par savu drošību
informācijas tehnoloģiju laikmetā*

Meklēt...

Mājās Darbā Publiskās vietās Ieteikumi Pasākumi Notikumi pasaulē Par drošību Raksti

Tēmas

- Ap un par drošību (5)
- Darbā (7)
- Ieteikumu lāde (9)
- Mājās (15)
- Notikumi pasaulē (1)
- Pasākumi un notikumi (1)
- Publiskās vietās (7)

Saišu lents

- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija – CERTLV
- LR Satiksmes ministrija

VIDEO: Kā justies droši elektroniskā vidē?

Jūties droši elektroniskā vidē from EsiDrošsLV on Vimeo. CERTLV piedāvā jums noskatīties Latvijas Universitātes Informācijas sistēmu drošības pasniedzējas Ilzes Murānes...

Uzmanību! Saskaņā ar CERTLV datiem, Jūsu dators ar IP adresi [redacted] ir inficēts ar datorvīrusu! [Vairāk informācijas.](#)

Laipni lūdzam mājaslapā

ESI DROŠS!

Šī mājaslapa ir paredzēta ikvienam, kurš rūpējas par sava datora drošību un savu drošību internetā.

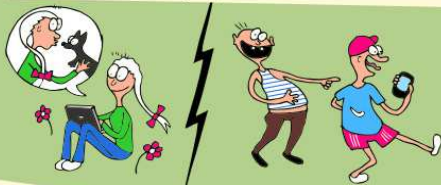

Vai esi Interneta profiņš?

Apdomā pirms publicē attēlus internetā!

Padomā, vai šie attēli neaizskar un nekaitē Tav, Taviem draugiem, klasesbiedriem, vecākiem vai jebkuram citam cilvēkam, kas attēlots fotogrāfijā. Pēc tam, kad attēls ir „ielikts” internetā, to vairs nevar iznīcināt vai padarīt par nebijušu.

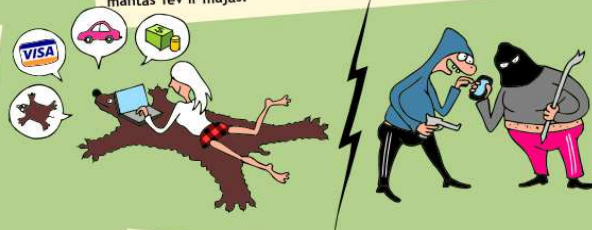
Lieto drošas paroles!

Katram portālam izmanto savādāku paroli. Veido to pietiekami sarežģītu, lai to nevarētu uzminēt pat tie cilvēki, kas Tevi labi pazīst!

Neatklāj datus par sevi nepazīstamiem cilvēkiem!

Nebūt ne visi, ko Tu satiec virtuālajā vidē, ir tie, par ko uzdodas. Bieži vien ļaundari slēpj savu patieso seju, lai vieglāk piekļūtu Tav, Taviem draugiem un draugiem. Jo vairāk Tu par sevi atklāsi, jo vieglāk viņi varēs nodarīt Tav pāri reālajā dzīvē. Neatklāj, kā Tevi sauc, kur Tu dzīvo, kas ir Tavi vecāki vai kādas mantas Tev ir mājās.

Nesarunā tikšanās ar tīklā satiktajiem paziņām!

Atceries, ka tīklā satiktie cilvēki ne vienmēr ir tie, par ko izliekas! Sargā sevi, lai neviens nevar nodarīt Tav pāri! Nepiekriti tikties ar nepazīstamiem cilvēkiem nomājās vietās, kur nav neviena, kas nepieciešamības gadījumā varētu Tav palīdzēt.

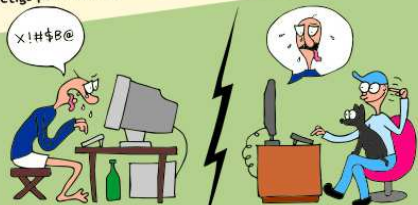
Darbības internetā nav anonīmas!

Tavas darbības internetā nav anonīmas! Vajadzības gadījumā tām var izsekot gan skolotāji, gan vecāki, gan likumu sargājošās iestādes.

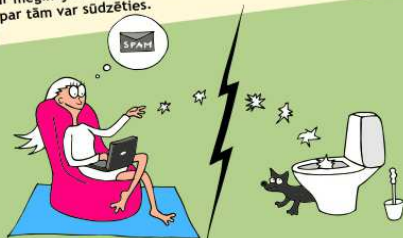
Neraksti aizskarošus komentārus!

Cilvēki, kas aizvaino citus, paši jūtas nelaimīgi. Taču, aizvainojot citus, neviens laimīgāks nekļūst. Nesāpini apkārtējos! Esi iecietīgs pret citu viedokli, dzīvesveidu, dzīves uzskatiem.

Mēstules nav vēstules!

Ignorē mēstules, ko saņem nepazīstamiem cilvēkiem. Neatsaucies to „vilinošajiem” piedāvājumiem. Visbiežāk tie ir mēģinājumi izkrāpt Tavu naudu. Mēstules var izfiltrēt un par tām var sūdzēties.

Neiepērcies internetā bez vecāku ziņas!

Nesniedz internetā savas vai vecāku kredītkartes datus, iepriekš neapspriežoties ar vecākiem. Atceries - izmantojot kredītkartes datus, var nozagt visu naudu, kas pieejama ar šo karti.

Rūpējies par datora veselību!

Neinstalē nezināmas izcelsmes programmas uz datora, ko Tu lieto. Programma ļoti viegli var izlikties par spēli, bet patiesībā būt vīruss, bet patiesībā būt vīruss, kam Tu pats paver ceļu uz savu datoru.

Ja Tu:

- saņem nepatīkamas, aizvainojošas vēstules internetā,
  - esi saskāries ar nepatīkamiem materiāliem internetā,
  - esi pamanījies aizdomīgas darbības internetā,
  - esi satraukts par savu drošību internetā,
- pastāsti par to saviem vecākiem vai kādam citam no pieaugušajiem, kam uzticies! Vari zvanīt Bērnu un jauniešu bezmaksas uzticības tālrunim 116111 vai rakstīt uz: zinojumi@drossinternets.lv vai abuse@nic.lv

CERT.LV

Jūsu darbības internetā nav anonimas!

Tām var izsekot gan likumu sargājošas iestādes, gan Jūsu interneta pakalpojumu sniedzējs vai darba devējs.

OK

Nerakstiet e-pastā, diskusiju forumā vai komentāros to, ko Jūs nerakstītu uz papīra!

Aizvainojot citus, labāki nekļūstat.

Labi

E-pasta vēstule, kas nosūtīta no Jūsu datora, nepazūd nebūtībā.

Tās kopijas saglabājas daudzās vietās, un tās var izlasīt arī cilvēki, kuriem vēstule nav tikusi adresēta.

OK

Pārdomājiet, kādas fotogrāfijas publicējat internetā un kā to publicēšana kādu dienu var ietekmēt Jūsu dzīvi!

Piemēram, attiecības ar draugiem, radniekiem, kolēģiem, esošajiem vai nākamajiem darba devējiem.

OK

Domājiet par sava datora drošību!

Izmantojiet pretvirusu programmatūru, lai pasargātu savu datoru un tajā saglabāto informāciju no bojāšanas, zuduma vai nokļūšanas nepiederošu personu rokās.

OK

Ne Jūsu banka, ne kāds cits pakalpojumu sniedzējs nekad neizmantos e-pastu, lai noskaidrotu Jūsu paroles, PIN kodus vai kodu kartes datus.

Ja saņemat e-pasta vēstuli, kurā bankas vai kāda cita vārdā Jums tiek prasīts norādīt savas paroles, nekavējoties informējiet par to banku vai citu organizāciju un nekādā gadījumā nesniedziet nevienam savu slepeno informāciju.

Labi

Uzmaniet bērnus, kas darbojas internetā, sociālajos tīklos, sarakstās ar tīklā iepazītiem cilvēkiem.

Neesiet vienaldzīgi! Pārlicinieties, ka bērni ir informēti par to, kā jāuzvedas internetā, ko drīkst un ko nevajadzētu darīt.

Labi

Īpaši svarīgas vai sensitīvas informācijas datu pārsūtīšanai izmantojiet šifrēšanu, piemēram, PGP.

Visa informācija par to atrodama internetā.

OK

Pirkumiem internetā labāk izmantojiet atsevišķu kredītkarti. Ieskaitiet kartē tik naudas, cik paredzat tērēt.

Tas pasargās Jūs no krāpniekiem, kas vēlēšies izmantot Jūsu kredītkarti saviem pirkumiem.

OK

Pirms veikt pirkumus internetā pārlicinieties, vai attiecīgās mājas lapas īpašniekam var uzticēties!

Palasiet, ko par tirgotāju saka citi interneta lietotāji. Pirms ievadīt savas kredītkartes datus pārlicinieties, ka mājas lapā tiek izmantots drošs savienojums, t.i. pirms mājas lapas adreses ir burti https:// un pārlūkprogrammas apakšējā stūrī redzama ikona, kas norāda uz drošu savienojumu.

Labi

Neatstājiet ilgstoši ieslēgtu datoru, ja to nelietojat!

Tā ietaupīsiet gan elektrību, gan samazināsiet risku, ka Jūsu dators tiek uzlauzts.

OK

Aizsargājiet sev svarīgos datus ar paroli!

Paroli izvēlieties pietiekami sarežģītu, lai to nevarētu uzminēt pat cilvēki, kas Jūs labi pazīst. Dažādos portālos lietojiet dažādas paroles! Izstrādājiet savu sistēmu, kā tās atcerēties vai arī izmantojiet kādu no drošajām parolu glabāšanas programmām!

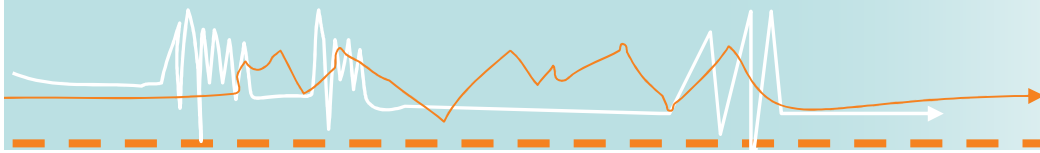
OK

Zīmelnis - Helms Lūša, © 2009

CERT **NIC**.LV

VIRTUĀLĀ REALITĀTE

VIRTUALA REALITATE

CERT.LV

Nākotne

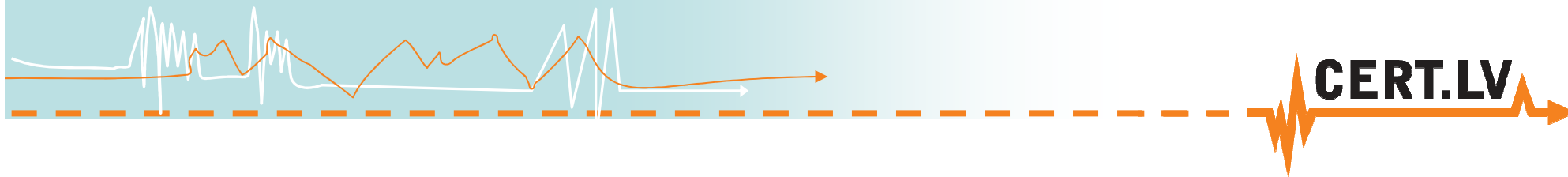

Nākotne

- Latvijas izvēlētais ceļš – drošība caur sadarbību
- IT drošības līmeni valstī var paaugstināt tikai kopīgiem spēkiem
- IT drošībai jāklūst par katra ikdienu
- Lietotāji jāturpina izglītot un ieinteresēt IT drošībā

Tuvākie pasākumi

- Tehniskais seminārs – “Esi drošs-2”
17.maijā
- Reģionālais seminārs Ventspils
augstskolā – 15.maijā
- “Datorologa” pieņemšana Vērmaņdārzā,
ES Dārza svētku ietvaros – 12.maijā

Paldies par uzmanību!

<http://www.cert.lv/>

cert@cert.lv

baiba.kaskina@cert.lv

Semināra programma

13:30-14:00 „Drošība caur sadarbību – IT drošības likums, CERT.LV, citi spēlētāji” – Baiba Kaškina, CERT.LV vadītāja

14:00-14:30 „IT drošības pamatjēdzieni, lomas un atbildības” – Egils Stūrmanis, CERT.LV attīstības projektu vadītājs

14:30-15:00 „IT drošības risku apzināšana un novērtēšana,” – Vladislavs Minkevičs, LR Finanšu ministrijas Informācijas sistēmu drošības pārvaldnieks

15:00-15:30 pārtraukums

15:30 – 16:00 „Informācijas drošības izglītības programma – darbinieku apmācība” – Egils Stūrmanis, CERT.LV attīstības projektu vadītājs

16:00 – 16:30 „Kā pamanīt drošības incidentu?” – Gints Mākalnietis, CERT.LV IT drošības speciālists

16:30 – 17:00 Jautājumi un atbildes